

GAZETA HUNEDOAREI

ORGAN INDEPENDENT CULTURAL, SOCIAL ȘI DE INFORMAȚII

ABONAMENTUL :

pe un an . 100 Lei || pe 3 luni . 25 Lei
pe 6 luni . 50 Lei || un exemplar 2 Lei

APARE SĂPTĂMÂNAL

SUB CONDUCEREA UNUI COMITET DE REDACȚIE

ADMINISTRAȚIA :

Deva, Strada Regina Maria 12

Diagnosticul.

Istoria arată că în tot decursul veacurilor poporul românesc a fost un neam de ordine, care a adus atâtea și atâtea jertfe pentru unitatea și independența lui ca nici un altul.

Mai mult, el a fost acel care făcând zid pentru apărarea creștinismului amenințat de puhoiul barbar și cel turcesc până acum de curând, a dat posibilitate apusului să se dezvolte și să se cultive, știind că la gurile Dunărei există un străjer care-l păzește împotriva păgânilor.

Vreau să spun că în toate timpurile românul a fost nu numai un bun patriot, dar a știut să se jertfească și pentru motive idealiste cum este acel al creștinătății.

Iată-l însă pe acelaș român, care până mai eri își varsă sângele pentru apărarea vetrei strămoșești, declarat bolșevic și trăind de la 1914 până azi cu scurte întreurperi sub stare de asediu. De sigur guvernarea vor fi știind ei ceva, dacă din când și când simt nevoia să institue această stare.

Urmează însă întrebarea dacă țărânul nostru care acum a căpătat tot pământul cât putea să-l capete mai are vre un motiv de nemulțumire, pentru ca să mai fie nevoie de măsuri de siguranță.

Credem că nu, de oare ce visul lui, căpătarea moșiei, a fost realizat, el nu mai are nici un motiv să fie nemulțumit. În ceia ce privește pe ceilalți români, ei sunt doar scoborătorii eroilor care umplu paginile istoriei și iarăși nu credem că așa tam nesam, le-a venit pofta să uneltească împotriva statului pe care ei și strămoșii lor l'au apărat cu atâta înverșunare și atâtea jertfe.

Totuși starea de asediu există mereu, tocmai pentru a face să se nască întrebarea de ce și de când și-a schimbat românul firea atât de docilă și supusă legilor, pentru a fi nevoie de guvernare „ex lex”.

Cunoscătorul firei liniștite a poporului nostru nu găsește explicarea de cât în invazia propagandiștilor de peste Nistru și în activitatea minoritarilor rămași între granițele noului stat românesc. Dar acelaș cunoscător se întreabă cum se poate ca acelaș român care până eri a adus atâtea

sacrificii spre a scăpa de stăpânirea străină, poate pleca urechea la uneltirile împotriva statului, ale acelorași oameni care până eri i-au fost stăpâni și a luptat pentru a se scăpa de jugul lor.

Logica spune că luptătorul de eri nu poate să fie aliatul de azi al celui care luptă tocmai pentru a dărâma aceia ce luptătorul a construit.

Și atunci ?

Atunci din partea minoritarilor nici un pericol. Mai rămân agenții bolșevicilor. Poate însă cineva admite că românul mulțumit și derealizarea visului de veacuri și de starea lui actuală, să plece urechea la șoaptele străine spre a schimba o stare bună pe un haos ?

Iarăși este neverosimil.

Cum se explică oare această transformare a unei firi care a dăinuit atâtea veacuri ? Cum de a ajuns un popor care și-a apărat sărăcia atâta vreme, să aibă nevoie să fie păzit pentru a nu se lepăda de tot ceia ce până acum îi era ceva sfânt și să plece urechea la sfaturi contrare firei sale ? Dacă s'a îmbolnăvit, nu sunt oare remedii care să-l readucă la calea adevărului ?

Există și sunt foarte simple ?

Să se ia de la milionarii fabricați din 1914 până azi toată agoniseala și să se verse înapoi în visterie unde își are locul, spre a plăti datoriile țării și pe funcționari, băgați la pușcărie pe toți cei care și preumblă hoitul în automobile câștigate din afaceri necinstite, puneți să țină de urât acéstora din urmă pe cei care au trafic cu împrietărirea, dați afară demnitarilor asupra afacerilor cărora închideți ochii, și deslegați mâinile justiției și apoi ridicând starea de asediu lăsați să vină toți agenții de peste hotare să facă propagandă bolșevică la român, că dacă îi veți putea prinde din fugă și cu cei mai vrednici ogari, să ne puneți pe noi în locul lor.

Al Mănculescu.

— Cursul învățătorilor minoritari, ținut în localitate, s'a terminat. Examenele s'au ținut în zilele de 22 și 23 l. c. cu un succes satisfăcător.

Programul

comemorării lui Avram Iancu
în zilele de 28, 30, 31 August, 1 și 2 Septembrie n. 1924

Ziua I: Joi, în 28 August, Adormirea Născătoare de Dumnezeu (Sf. Maria.) În toate bisericile ortodoxe și unite române din România întreagă se oficiază parastas pentru odihna sufletului răposatului în Domnul Avram Iancu. Se vor rosti atunci pretutindeni cuvântări potrivite și se vor aranja festivale creștinești întru pomenirea eroului nostru național.

Ziua a II-a: Sâmbătă, în 30 August. La Baia-de-Criș și Tebea.

1. Ora 13.10. Sosirea la Baia-de-Criș și primirea aci a Comitetului central al Asociațiunii.
2. Ora 14. Masă comună.
3. Ora 17. Comitetul central al Asociațiunii vizitează mormintele dela Tebea și încununează aci mormântul lui Avram Iancu, al prefectului Ioan Buteanu, al tribunului Simion Groza și ale eroilor căzuți în războiul cu Ungurii la 1919, cari au fost înhumați acum în zilele din urmă în preajma mormântului lui Avram Iancu. Discurs comemorativ de către delegatul Asociațiunii.

4. Ora 20. Conferință despre Avram Iancu în sala mare a hotelului dela Baia-de-Criș. Cină comună a oaspeților soseși.

Ziua a III-a: Duminică, în 31 August.

a) *La Baia-de-Criș.*

1. Ora 8—9 dimineața : Desvălirea bustului lui Avram Iancu și a plăcii comemorative dela casa, unde a murit, în prezența Ministerului cultelor și artelor și a Prezidentului Asociațiunii.
2. Ora 9^{1/2}: Primirea la gara din Baia-de-Criș a Suveranului și a Familiei Regale.

b) *La Tebea.*

1. Ora 10^{1/2}—12. Serviciul divin (parastas) la mormântul lui Avram Iancu, oficiat de Mitropolitul Ardealului Nicolae.
Discursuri : Mitropolitul Ardealului Dr. Nicolae Bălan, Ministrul cultelor și artelor d-l Alex. Lăpedatu și un delegat al tinerimei universitare din Transilvania.

Ora 12—1. Masa oficială. Cuvântarea d-lui președinte al Consiliului de Miniștri și răspunsul Majestății Sale Regale.

Pe câmpul dinaintea cimitirului se dă pomană și se țin cuvântări ocazionale pe grupuri, de un ardelean, un bucovinean, un basarabean, un mintean și un moldovean.

3. Ora 1^{1/2}—4^{1/2}. Drumul dela Tebea la Câmpeni cu scurte opriri la Brad și Abrud.

c) *La Câmpeni.*

1. Ora 4^{1/2}. Primirea Majestății Sale Regale și a Familiei Regale.
2. Ora 5^{1/2}—7. Ședința festivă a Asociațiunii pentru comemorarea lui Avram Iancu, prezidată de Rege, cu următorul program :
Salutul prezidentului Asociațiunii.
Răspunsul Suveranului.

Conferința d-lui Dr. Silviu Dragomir, profesor la Universitatea din Cluj, despre Avram Iancu.

Cuvântările omagiale ale Mitropolitului Primat Dr. Miron Cristea, Mitropolitul Blajului Dr. Vasile Suciș și delegatul Academiei Române.

Cuvântul de încheiere și mulțumire a prezidentului Asociațiunii.

3. Ora 9—11. Reprezentarea piesei „Doamna Munților”, (episod din revoluția dela 1848 în Munții Apuseni) de I. U. Soricu, prin artiștii Teatrului Național dela București.

Ziuana IV-a: Luni, în 1 Septembrie.

Pe Muntele Găina și la Vidra.

1. Ora 8. Plecarea dela Câmpeni la Vidra,
2. Ora 9—11, Urcarea (călare și pe jos) pe vârful Muntelui Găina.

3. Ora 11^{1/2}—2. Sfințirea crucii comemorative prin protopopul locului, părintele Iosif Gomboș.

Conferirea numelui de „Avram Iancu” Batalionului de munte din Abrud. Cetirea decretului regal și cuvântarea Ministrului de Războiu General Mărdărescu și răspunsul Regelui.

Masă câmpenească și serbare populară.

4. Orele 2—4. Coborârea la Vidra, la casa Iancului.

5. Ora 4—5. Inaugurarea muzeului „Avram Iancu”, serviciul divin oficiat de episcopul Clujului Nicolae Ivan. Cuvântarea Episcopului și a Prezidentului Asociațiunii.

6. Ora 5—6. Intoarcerea la Câmpeni.

7. Ora 6—8. Drumul dela Câmpeni la Turda.

Ziua a V-a Marți, în 2 Septembrie. La Cluj.

1. Ora 10^{1/2}. Recepția Regelui și a familiei regale.

2. Ora 11—12. Omegiile reprezentanților autorităților, confesiunilor și diferitelor corporațiuni în localul Prefecturii.

3. Ora 12—12^{1/2}. Serviciul divin oficiat de Episcopul Clujului la locul rezervat pentru ridicarea statuiei lui Avram Iancu.

4. Ora 12^{1/2}. Revista militară.

5. Ora 1^{1/2}. Masă oficială.

6. Ora 3, Plecarea Majestății Sale Regelui și a Familiei Regale.

Pentru orientarea onoratului public ținem să observăm, că între Baia-de-Criș (Țebea) și Abrud-Câmpeni nu există legătura cu calea ferată, ci transportarea se poate face numai

prin vehicule, în cazul de față numai cu automobile, fiindcă trăsuri nici nu se află decât numai în număr minimal și apoi cu trăsura ar necesita călătoria 6 ore.

Deci fei ce nu pot uza de automobile nu vor putea lua parte și la serbările dela Țebea și a cele din Câmpeni și Vidra.

Publicul va trebui deci să aleagă. Unii vor lua parte la serbările din Baia-de-Criș și Țebea, alții la acelea din Câmpeni și iarăși alții la acelea din Cluj.

Comitetul va încerca tot posibilul pentru angajarea de autobuse între Țebea, Câmpeni și Vidra, cu prețuri moderate. Și în acest caz însă numărul persoanelor, cari vor putea fi transportate, va fi foarte redus. Aviz va urma mai târziu.

Muntele Găina nu se poate urca, decât călare ori pe jos, iară comunicația între Câmpeni și Vidra, de unde se urcă Muntele, iarăși nu se poate face, decât cu automobile ori cu trăsuri.

La Baia-de-Criș (Țebea și Brad) se poate călători cu trenul prin Arad. Recomandăm ca doritorii de a participa, să fie în Arad Sâmbătă (în 30 August) dimineața la orele 7, de unde pleacă spre Baia-de-Criș mai multe trenuri, începând cu orele 7 09 dimineața. La garile din Baia-de-Criș și Brad oaspeții vor fi așteptați de către delegații comitetelor de aranjare și vor fi încarțiruiți în Baia-de-Criș, Țebea Brad și Rîșca. Toate aceste localități au locuitori puțini și astfel confortul va lăsa mult de dorit.

Duminecă, în 31 August, des de dimineață va pleca din Arad și unul ori două trenuri speciale. Itinerarul acestor trenuri se va publica mai târziu.

Cu automobilul calea cea mai apropiată la Țebea este prin Deva—Brad, ori prin Alba-Iulia Zlatna și Abrud. Tot pe aici este accesul cel mai ușor cu automobilul și la Câmpeni—Vidra.

La Câmpeni se poate călători cu trenul dela Câmpia-Turzii (Ghiriș), care zace pe lini principale București—Cluj. Dela Câmpia-Turzii comunică dela fiecare tren al liniei principale un alt tren la Turda, de unde se face călătoria la Câmpeni—Abrud cu un tren îngust. Acest tren pleacă de Turda spre Abrud zilnic la orele 6 30 și 11 45 înainte de amiază. În ziua de Duminecă, probabil, vor pleca des de dimineață dela Turda la Abrud și alte trenuri se va da mai târziu.

În zilele din 28 August până în 3 Septembrie, toți călătorii, cari merg la serbări, vor beneficia, fără nici-o altă legițimație, de o reducere 75% a prețurilor.

Doritorii, cari vor să participe, se vor anunța cât mai curând posibil comitetelor de încarțiruire și anume pentru Baia-de-Criș și Țebea la adresa Dr. Nerva Oncu, avocat în Baia-de-Criș și pentru Câmpeni—Vidra la protopopul Iosif Gomboș, președinții comitetelor de aranjare.

Mulțimea, căreia nu i s'ar putea rezerva locuințe în Câmpeni și Abrud, va fi adăpostită în corturile militare dislocate în preajma Câmpenilor. Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută la Sibiu, în 18 August 1924.

V. Goldiș m. p. președinte.

SĂPUNUL
de toaletă
ELIDA
are renume
mondial

21 1

— În atențiunea părinților. Inscriserile pentru anul viitor școlar 1924—25, la școala primară de stat pentru băieți, din localitate, se vor face în zilele 1—5 Sept. a. c., între orele 10—12 a. m. și 4—6 p. m. Părinții să se prezinte cu copiii lor, aducând 1. Extras de botez, 2. Atestat școlar de pe clasa ce a urmat anul trecut și Atestat de vaccinare sau revaccinare.

Unitatea sufletească a românilor.

De: AL. MĂNCIULESCU.

(Continuare.)

Ca și acei dintre intelectualii vechiului regat, care în 1918 oftau și jinduesc și azi după întronarea dreptății și moralei, au rămas și aici o mare parte din intelectuali, care învățuți de toate părțile de vârtejul afacerilor imorale și murdare, stau nedumeriți încă și blestemă regatul de unde le-a venit sistemul cu pacostea.

Ce pot face însă puținii care au rămas neatinși de filoxera sistemului și cât se vor putea menține încă în această stare, fie ei în regat, sau în ori care altă provincie?

Intelectualul nu este în genere un om cu posibilități materiale, care să-i îngăduie o rezistență îndelungată. Măine dacă nu azi, va trebui să între și el în șleahă interesărilor răvnițorii de avere și măriri, căci este în joc existența familiei lui.

Sunt puțini, foarte puțini, acei care de dragul idealismului și al binelui obștesc, vor putea aduce jertfa a lor lui.

Cine nu se acomdează nu trăește și familia lui trebuind să trăiască, el va fi obligat să se acomodeze sistemului. Iată pericolul desbinării sufletești, iată purul adevăr.

Și dacă unele partide politice, fac din actuala stare de bucuri caz de desbinare sufletească între o provincie și alta, nimeni nu le crede nici că

sunt sincere, nici că ar fi în stare să purifice atmosfera. Am spus că fie care are flămânzii lui.

E drept, desbinarea există, dar nu din alte cauze de cât cele de mai sus și nu între provincii ci între conducători și conduși din toate unghiurile țării românești.

Masele se iau totdeauna după conducători și aceștia ar putea face greșeala — au mai făcut încă multe — să canalizeze sentimentul urei între frați, spre inima poporului, dar aceasta nu o vor face din cauză că își închipuesc că prin aceasta s'ar ajunge la o stare de lucruri mai bună, căci trebuie să fie cineva anormal, cu facultățile mintale reduse total, pentru a putea gândi, că desbinând frații se pot asana moravurile, dar o vor face din patimă, din interes personal și de partid, o vor face pentru că așa le dictează interesul clicei lor, căci al nației la nici un caz nu poate să dicteze asemenea hibridități.

*

Și acum, acestea fiind starea de fapt, care ar fi mijloacele de îndreptare, până nu e prea târziu, până ce concepția greșită a unora despre necesitatea unității fizice și sufletești a românilor, sau sistemul nenorocit de guvernare nu vor fi făcut prea mult rău?

Evident înlăturând cauza se înlătură efectul.

Conducătorii noștri politici, sunt ei oare oameni atât de corupți și atât de străini de

dragostea de țară, în cât au necesitate de acest sistem, pentru a-și face afacerile lor?

Unii, da! Nu crede nimeni însă că toți! Aproape toți sunt oameni cu stare materială de așa natură, că nu lasă nimănui îndoiala, că ar mai simți lipsa creșterii averei lor. Nu se poate spune însă, că nu au cunoștința de rapturile în strictul înțeles al cuvântului, pe care le săvârșesc partizanii lor. De ce le tolează acestora?

Răspunsul e simplu!

Pentru că slugărnicia acestora le măgulește vanitatea, pentru că le place să aibă oameni cât mai devotați persoanei iar nu principiilor partidului lor și apoi poate și pentru aceia că, astfel nu ar avea un partid.

Și acest din urmă, este un adevăr indiscutabil. Nimeni nu face politică la noi, de cât pentru căpătuială.

Când se zice: „vin ai noștri”, partizanului i se și umple gura de pofta afacerilor și veniturilor. S'a înflirtat atât de adânc credința că a face politică înseamnă a te căpătui, în cât partizanul care ese dintr'o campanie de guvernare, tot cu averea cu care se găsea la venirea la guvern, este caracterizat chiar de opinia publică sau ca ostracizat în partidul său, sau ca incapabil!

Că mai poate omul fi și cinstit, nimeni nu gândește, căci noțiunea despre aceasta, s'a abolit aproape total.

(Va urma.)

Viața artistică.

Concertul cursiștilor minoritari (invățători sași și unguri) dela școala normală din Deva.

Marți, 20 Aug. a avut loc în teatrul orașenesc un concert dat de cursiștii minoritari cu următorul program: *Imnul regal*, de E. Hübsch, *Sfântul Domn Isus* — F. Gevaert, *Zău-zău* de D. Gh. Kiriac, *Primăvara* de N. Oancea, *Cătălina* — N. Oancea și *Măriți pre Domnul* de L. v. Beethoven toate coruri mixte, o poezie patriotică de Volbură Poiană declamată de Dna Prof. Natalia Sibekyi și două quartete de coarde executate de Dnii Profesori de muzică: Schneider, Drăgoi, Resch și Oancea.

Acest concert ne-a dat prilej să constatăm două lucruri de o mare importanță, în special pentru noi ca români și ca locuitori ai orașului Deva. Ca Români am avut bucuria națională să vedem, să asistăm, la o *biruință a cântecului românesc* și cu atât mai mult cu cât acest cântec a fost cântat de oameni străini până acum de sufletul nostru, de simțirea noastră. Ca locuitori ai orașului Deva nu putem decât să avem un sentiment de mândrie și tot odată de recunoștință pentru Dl. Director Const. Sporea care nu scapă nici o ocazie de a arăta și orașului, parie din rezultatele ce le obține printr-o muncă continuă, tacită, desinteresată și plină de progres, cu elevii școlii a cărei conducere i-s'a încredințat.

Din punct de vedere muzical concertul de Marți ne-a dat posibilitatea să constatăm la ce perfecțiune se poate ajunge prin bunăvoință — și în cazut nostru bunăvoința a fost la Dnii invățători minoritari — și prin muncă. S'au cântat coruri cari prin structura lor muzicală, prin sentimentul pe care aceste coruri îl degajau, prin armonia lor specific românească cereau elemente românești ca să le interpreteze. Ei bine deși sași și unguri ca naționalitate au cântat, au pronunțat, curat, destul de curat românește. În „Cătălina“ Dlui Oancea de exemplu am auzit cântată o doină românească doina care este cea mai caracteristică structură melodică, cea mai grea de interpretat — pe Dș. Margareta Horváth cu legeritate, cu o căldură în suflet și'n voce, demnă de invidiat de ori ce româncă. Ce a impresionat însă — mult a fost nuanțarea mai mult decât meticuloasă a corurilor. S'au obținut efecte cât mai variate dela cel mai sănătos forte până la cel mai sublim pianissimo. Aceste efecte dinamice sunt rezultatul culturii muzicale superioare a cântăreșilor și dirigerii discrete, precise, legeră a Dlui Prof. Oancea care are calitate ca prin gesturi cât mai neobservate să scoată efecte mari. Dna Natalia Sibekyi a declamat poezia: „Păzește-ți române hotarul“, a poetului Volbură Poiană, cu o căldură și cu un patriotism cari au stărnit cel mai viu entuziasm. O felicităm călduros. Cele două quartete de Schubert au fost precis și îngrijit executate.

Să-mi fie permis a face două constatări cu această ocazie.

1) S'a ținut acest concert în fața unei săli aproape goală. Lipsa aceasta de interes pentru orice manifestare românească nu face prea multă

cinste locuitorilor români ai orașului nostru, cu atât mai mult cu cât același public umple sala atunci când se reprezintă un film cinematografic de prea puțin interes ba uneori chiar trivial;

2) O parte din publicul care a fost, a dat prin ținuta lui în timpul producțiilor, dovadă de puțină educație muzicală-artistică. Datoria cea mare de o da publicului o astfel de cultură, revine profesorilor de muzică din localitate cari prin producțiile lor, trebuie să-i facă educație în această direcție, ca prin șgomot, scârșitul ușilor și chiar aplaudare să nu conturbe efectul sublim ce-l poate produce o muzică îngrijită în suflete înțeleghătoare. Dar pentru a putea face aceasta cel puțin ei n'ar trebui să lipsească dela astfel de manifestări.

— Spectator.

Avram Iancu.

Când am deschis ochii pentru întâiași dată ca să-i pironesc pe slovele unei cărți de citire, cumpărată cu mare dragoste de tata, de mult, pe când învățam în școala primară în satul meu, unde m'am născut și am crescut, o icoană rară, dintre toate câte avea cartea, mi-a pătruns în suflet.

Era icoana lui Avram Iancu, regele munților, călare pe un cal ca din povești, mândru ținând o sabie de foc în mână.

Povestea lui de mult mi-o rostiseră vecinii, chiar înainte de a-i vedea chipul în cartea de citire. Și era povestea vieții lui o poveste de bărbăție, o poveste de om al codrilor, care striga tuturor și cerea cu armele drepturi pentru românii zdrobiți politicește și sufletește.

Erou al munților și al sufletelor, cu avântul mai uriaș de cât al vulturilor pădurilor bătrâne, Avram Iancu, a întrupat pentru todeauna gândul de dorită libertate a poporului român gârbovit.

Astăzi când se împlinesc 100 de ani de la nașterea lui, fie care ram de codru îi leagănă amintirea nașterii lui, fiecare frunză și izvor de apă răcoritoare îi cântă cântecul dulce de leagăn, fiecare ciripit de pasere îi slăvește ziua izbânzii lui.

Avram Iancu a întrupat geniul răsvrătirii românești, pentru a dărâma un așezământ vitreg nouă tuturor.

Astăzi moșii cei infomețați, dar bogați la suflet și în dărnicia inimii, trebuie să tresară de mulțumire, căci astăzi fratele lor se deșteaptă din mormânt, acolo sub gorunul lui Horea, ca să vadă un neam întregit, ca să vadă că drepturile poporului român pentru care a luptat și s'o zbatut, stau în picioare, așa cum le-a visat el, stând cu mâna pe sabie, sau nebun le-a doinit din fluierul ce n'a putrezit încă.

Astăzi, porțile „Asociațiunii“ din Sibiu trebuie să se deschidă, ca noi, în semn de mare cinste, ridicând fluierul lui, din muzeu, să-l ducem la mormântul de la Țebea și înfingându-l la căpătâiul de vecinică hodină, vântul să doinească întrânsul doine de vitejie.

Rege și popor se vor aduna la Țebea. Toți

vor îngenunchia la mormântul eroului popular, pentru ca din umilința noastră și din fundul de mormânt, ce-i păstrează țărana sfântă să răsară putere de întărire pentru zilele ce viu.
— Volbură Poiană.

CULTURALE.

Ilie Ienicerul.

de AL. MĂNCIULESCU.

(Continuarea.)

Era în ziua de Sânziene, cinci săptămâni după noaptea încare Gheorghe îi vestise de venirea turcilor. Vitejii nu se întorseseră nici unul. Soarele dogorea puternic, jucându-și razele pe fluturii de pe iile femeilor și cămășile bărbaților, care eșeau de la biserică. Grupuri dese de vecini sau rude, în jurul cărora sburdau copii nebnateci, se îndreptau spre case. Ca un șivoi ce se revarsă printre brazdele semănăturilor, Tisăenii eșind pe poarta bisericii, se despărțeau la răscruce, umplând ulițele întortochiate ale satului.

Un sunet de buciom țintui pe fiecare unde-l apucase vremea și după un singur moment de ezitare, puhoiul de oameni revărsat pe ulițe, se întoarse zorit înapoi spre vatra satului.

Din toate părțile se auzeau strigăte de bucurie.

— „Vin vitejii!“ „Vin vitejii!“

În mulțimea adunată grămadă în vatra satului, era o mișunare și o forfoteală de nu mai știa nimeni de dansul și ce să facă sau să spună mai întâi.

Dintr'o dată mulțimea, fără nici un îndemn se îndreptă pe uliță în josul gârlei.

Copii abia prinseseră mișcarea că satul pleacă să întâmpine pe cei ce se întorceau de la oaste și o sbughiră într'o goană nebună, îmbrâncindu-se, fluerând și chiuind. Mulțimea se înșiră spre vale, cei tineri care puteau merge mai repede în frunte, babele la urmă, dar toți cu lacrimi de bucurie în ochi.

Pe tăpșanul din gura Haleșului, de unde puteau vedea până hât departe spre gura Nișcovului, se opriră.

Aici așteptă mulțimea pe cei care se și vedeau venind în sus.

Lipseau mulți, dacă nu vor fi venind și mai pe urmă.

Acum inimile începură să bată cu putere, strângându-se în așteptarea momentului, când vitejii sosiți, vor vedea că al lor, pe care-l așteptau, lipsește.

Din patruzeci căți plecaseră, să vedeau venind doar cinsprezece. Fie care din cei ce așteptau, ar fi vroit parcă să să sboare înspre cei care soseau, dar rămânea totuși pe tăpșan, pentru a întârzia parcă clipa, în care trebuia să afle vestea cea rea. Se înălțau numai în vârful degetelor și cu mâna streșină la ochi, priveau încordat în vale, spre a putea distinge prin depărtare.

Când ceata fu destul de aproape ca să se poată distinge omul, în mulțime și începură ici chiote de bucurie, colo un țipăt sfâșietor de plâns.

Săpunul preferat de gospodină este
Săpunul Schicht Marca „CERB“
 curăță admirabil și este extrem de spornic

— „Vin și ceilalți! Sosese acum!” strigară cei din ceată, înțelegând de ce se porniseră bocetele în mulțimea care-i aștepta.

Oștenii se amestecară curând cu mulțimea, care-i îmbrățișa și-i striga din toate părțile, unii urându-le bun sosit, alții întrebând dacă printre cei rămași pe urmă, este și al lui.

Din cei plecați căzuseră doar: Vasile Stoica, Roman Șurar, Ștefan Bucur și Ion Graur, iar Vasile Stanca nu știa nimeni ce se făcuse.

Ceilalți toți veneau în urmă cu Gheorghe, vătaful lor, care aducea într'un car și pe fratesău Ilie, care fiind rănit de Gheorghe, nu putea veni pe jos.

Deocamdată lumea nu înțelese pe care Ilie îl aduce vătaful cu dânsul, dar imediat ce bănuiră despre ce putea fi vorba, din zeci de guri porni dintr'odată întrebarea:

— „Care Ilie?”

— „Fratele vătafului, acel care a fost dat de mic la turci”, răspunse Toader Buciuman, unul din ceată.

O exclamație de uimire izbucni din toate părțile și suprinderea fu atât de mare, în cât lungă vreme nimeni nu scoase o vorbă.

Buciuman începu însă să povestească:

— „După ce răsbisem pe turci lângă Râmnic și ei au început să fugă către Dunăre, toată oastea domnească s'a luat după dânsii.

Pălcul nostru și cu celelalte de prin părțile locului, fugărindu-i, țineam tot gura văilor pe lângă eșirile din munți, că doar dăm peste cetele care se răspândiseră după pradă pe la noi și să le luăm înapoi ce ne furaseră.

Eram aproape de Căndești, aici la gura văii Nișcovului, când iată venind dincoace dinspre noi, ca la vr'o sută de ieniceri. Chiar în mijlocul satului, ne-am încăerat. Au dat ei, am dat și noi, au căzut de la dânsii, au căzut și de la noi, până i-am pus pe goană.

În vârtejul luptei, nimenea nu băgase de seamă că vătaful nu mai era. Am văzut aceasta tocmai când ne adunam să vedem cine căzuse și să plecăm după fugari.

Când ce să vezi! Din susul satului Gheorghe venea, aducând o namilă de turc, cu o mână înfășurată.

(Va urma.)

Cântecul pâinii.

Își cerne luna razele de aur
Pe 'ntinsul câmpului îmbelșugat
Inaurind al spicelor tezaur
De-o blândă adiere legănat.

Ca mâni, secerătorii vor veni
Cu fulgerări de seceri ascuțite;
Pășind în lan, la nuntă vor porni
Cu chiote și glume nesfârșite.

Din tot culesul spicelor curate
Un cântec plin se va înfiripa;
Spre largul bolților înseninate
Din vârful secerelor va zbură.

Și spicele se vor lega'n polog
Poloagele s'or aduna în snop
Iar soarele din vârful unui plop
Căzut se va culca pe-un vârful de slog.

Viu cântecul va dăinui mereu
Alături de căruțele 'ncărcate
Ce merg încet pe drum, purtând din greu
Comoara lanurilor secerate.

Din scârțâitul carelor cu grâu
Se va înfiripa cântare nouă:
Cântarea roșii morii de pârâu
Rotind în moară pietrele amândouă.

Iar cântecul de moară s'a schimba
În ritm grăbit de săte la cernut;
Din ritmul sătelor s'o 'nfiripa
Un cântec nou, și totuși cunoscut:

E cântecul de aluat ce crește
Nesățios și mândru în covată,
Și cântecul în casă înflorește
Bucăți de pâne crudă pe lopată.

Intr'un târziu cuptorul se desface
Ca zarea diminețelor de vară
Și pânea caldă, după ce se coace
Ca soarele din noapte ieșe-afară.

Cântă o fată:

Deslănțuit din zare 'n zare
În brațul vântului pe Marc
Mi-i sufletul pe veci supus.

Și văduwindu-mi muta gură
S'a prins de-o floare de răsură
Să-mi stea în crâng surăsul dus.

Iar pe-o căpiță de otavă
Îmi arde inima bolnavă
Cu soarele dela apus.

Volbură Polană.

INFORMAȚIUNI.

— În 24 l. c. s'a serbat ziua nașterii M. S. Regelui nostru Ferdinand I, La Te-Deumul finit în biserica ort. au fost prezente armata și toate autoritățile locale. A făcut o foarte bună impresie drăguțul cor al Orfelinatului, care a dat răspunsurile atât la Sf. Liturghie, cât și la Te-Deum.

— **Apel.** Studenții universitari Români din Deva aranjează Sâmbătă, 6 Septembrie a. c., oarele 9 seara o serată artistică în sala teatrală urmată de dans la „Crucea Albă” pentru înființarea unui fond spre construirea căminului studenților din județul Hunedoara pe lângă universitatea cea mai frecventată de ei. Onoratul public înțelegător al situației economice de azi, apreciator al elanului mișcării universitarilor din întreaga țară, este rugat să ne încurajeze și sprijinească cu prezența sa și banul său, căci ceea ce voim, nu e numai pentru noi ci mai ales pentru toți câți se vor perinda pe la facultăți. Apelăm la sprijinul viitorilor noștri colegi, funcționari, militari, preoți, învățători, profesioniști, cari toți cunosc greutățile vieții și mai ales a vieții studentești. Apelăm la sprijinul Binevoitor al autorităților noastre, cari din rândurile noastre își vor recruta elementele de muncă și a căror bune intenții sunt întotdeauna puternic propagate și susținute de studențime. *Comitetul aranjator.*

— **Decorare.** În Monitorul Oficial din 17 August a. c. a apărut numirea dlui Director Regional Adalbert WUNDER ca membru ordinului „Steaua României” în gradul de ofițer.

— **Primesc traducerea de acte și documente** din l. maghiară ori germană; ofer locuință și întreținere la doi elevi din familie bună, ai cursului secundar inferior, în condiții convenabile. Adresa la administrația ziarului.

— **Înștiințare.** Inscrierile la școala normală de băieți din Deva precum și la școala primară de aplicație de pe lângă acea școală au început în ziua de 15 August. Doritorii se vor adresa Direcțiunii școlii normale în orice zi între orele 8—12 a. m., 3—6 p. m. În cursul primar se primesc copii în toate clasele. Pentru cl. I. dela 6 ani împliniți. *Direcțiunea.*

— **Înștiințare.** Comitetul școlar al școlii normale de băieți din Deva aduce la cunoștință membrilor săi precum și tuturor acelor care se interesează de bunul mers al școlii, că Sâmbătă 30 August orele 5 (cinci) p. m. va fi adunare generală a comitetului în sala de Consiliu a școlii normale. p. Președinte: C. Sporea, Secretar: I. Manolache.

— **Știri dela cinema Amor.** Sâmbătă și Duminică, în 29 și 30 August se va rula „Secretul coănciei”. — Miercuri și Joi, în 3 și 4 Sept. se va debita „Al VI-lea rai” în rolul principal cu Pat și Pataschou. Vine: „Învățătoarea” și „Bruta”.

— **În atențiunea învățătorilor.** În baza unui ordin telegrafic, No. 7923 al Ministerului Instrucțiunii, conferințele generale învățătoarești, anunțate pentru 1—3 Sept. a. c., nu se vor ține.

— **Pălării de Dame moderne** să pot procura cu prețuri reduse în Magazine de modiste A. Klimstein Deva, Piața Unirii. 12 3—3

— **Joi, în 28 l. c.** în toate bisericile gr. or. și gr. cat. din țară se va oficia parastas pentru marele erou național, Avram Iancu.

Primăria orașului cu consiliu Hunedoara.

No. 1829—1924.

Târg nou de țară.

Se aduce la cunoștință publică, că Ministerul industriei și Comerțului aprobând funcționarea unui nou târg de țară anual în orașul Hunedoara, acest târg pentru anul în curs să va ține în următoarele zile:

La 8, 9, 10 Septembrie n. cel de vite, iar la 11 Septembrie (Tăerea capului Sf. Ioan Botezătorul) cel de mărfuri.

18 2 3 Primăria orașului Hunedoara.

TRIBUNALUL DEVA.

Nr. 2620/2 cof. 1924.

1117

Publicațiune

în cauza de concordat forțat în afară de faliment.

Se aduce la cunoștință publică, că în urma cererei lui Schlein Adolf repr. prin Dr. László Lázár avocat în Deva, Tribunalul a deschis procedura de concordat forțat în afară de faliment.

Inspector de avere a fost numit Dr. Szöllösy Ioan avocat în Orăștie.

Creditorii sunt invitați sub sarcina urmărilor de drept fixate în §-ul 43 (pierderea dreptului de vot) ca până 12 Septembrie 1924 să-și anunțe creanțele, în modul prevăzut de §-ul 28 al ordonanței Min. Pres. Nrul 4070—1915 în scris arătând suma și titlul juridic al creanței, menționând dacă este acoperită prin cambie, drept de gaj, sau alta garanței, vor aduce pentru desbaterea cambiile sau alte originale, ce ar avea referitoare la acele creanțe.

Reprezentarea prin avocat nu e obligatoare.

Termenul pentru desbaterea concordatului s'a fixat pe ziua de 15 Septembrie 1924, ora 8 a. m. în localul Tribunalului (camera 105.)

Efectul juridic al deschiderii procedurii începe cu ziua de azi.

Deva, la 15 August 1924.

P. conformitate:

Ioan Palade m. p.
perc. trib.

Popa m. p.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că începând cu 1 Septembrie a. c.,

am deschis în Deva, Str. Muresului Nr. 9,
un atelier-filial de
zugrav și pictor.

Dispun de cele mai noi colecții
de modele cu motive românești.

Execut orice lucrare din această branșă și după orice desen, cu prețurile cele mai moderate. Pentru zugrăvirea saloanelor de dans, sale de restaurant și cafenea ofer planuri separate.

Rugând sprijinul On. Public, semnez

Cu deosebită stimă: M. K. SCHMIDT

22 1 3 zugrav de edificii.
Prenotări primește: Firma Stanó, arănier Str. Pricipale C. 64

La Cooperativa „Gloria” în Simeria

jud. Hunedoarei prăvălie de manufactură, coloniale și ferărie, află imediat loc spre angajare

un contabil, un comi

și un practicant pe lângă condițiuni favorabile. Cei cari vorbesc mai multe limbi sunt preferați. IOAN HIDEG director.